

Határozatok Tára

MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. június 14.¹

C-231/15. sz. ügy

**Prezes Urzędu Komunikacji Elektroniczej,
Petrotel Sp. z o.o. w Płocku
kontra
Polkomtel Sp. z o.o.**

(a Sąd Najwyższy [legfelsőbb bíróság, Lengyelország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások — 2002/21/EK irányelv — A 4. cikk (1) bekezdése — Nemzeti szabályozó hatóságok határozata — Gazdasági szereplők közötti vita eldöntése — Nemzeti szabályozó hatóság határozata hatályon kívül helyezésének joghatásai — Hatékony jogorvoslathoz való jog — Az Európai Unió Alapjogi Chartája — 47. cikk — A bírósági ítélet hatálya”

1. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság, Lengyelország) „az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról” szóló 2002/21/EK irányelv² 4. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozó kételyeivel kapcsolatban kéri a Bíróság választát.
2. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés a lengyel hatóságnak³ az elektronikus hírközlés területén hozott határozata elleni keresetén alapul. Összefoglalva arról van szó, hogy a nemzeti bíróság ezen közigazgatási határozatot hatályon kívül helyező ítélete a keretirányelv alapján *ex tunc* (attól kezdve, hogy a nemzeti szabályozó hatóság az ítéletet meghozta) vagy csak *ex nunc* (attól kezdve, hogy a saját hatályon kívül helyező ítéletét meghozta) hatályú-e.
3. Az előzetes döntéshozatalra történő utalás tehát az ANR elektronikus hírközlés területére vonatkozó aktusainak végrehajthatóságáról és az azokat hatályon kívül helyező ítéletek joghatásáról szól. A szóban forgó esetben két fontos körülmény áll fenn: a) az ANR határozata nem került ideiglenesen felfüggesztésre, így azonnal végrehajthatóvá vált,⁴ és b) a szóban forgó határozat alapján a két távközlési vállalat közötti kapcsolatot szabályozó szerződéseket módosítani kellett.

1 — Eredeti nyelv: spanyol.

2 — 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2002. L 108., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 349. o.; a továbbiakban: keretirányelv)

3 — Az úgynevezett Elektronikus Kommunikációs Hivatal (rövidítés, a továbbiakban: UKE) Az e hatóságokra történő hivatkozásnál gyakran használják az „autoridad nacional de regulación” vagy az „autoridad nacional de reglamentación” kifejezést. Annak ellenére, hogy van némi különbség közöttük, a jelen indítványban azonos fogalomként használhatók. A továbbiakban az „ANR” betűszót fogom használni.

4 — A jogrendszer az általános szabályról van szó, amely jogszertéségi vélelmet rendel a közigazgatási hatósági aktusokhoz. A vélelem általában együtt jár ezen aktusok azonnali végrehajthatóságával (ahogy az a keretirányelv 4. cikkében látható), amelynek hatálybalépését azonban felfüggesztheti az a bíróság, amely előtt azokat megtámadták.

4. A probléma ennél szetettebb, mivel a Sd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) nem osztja a lengyel Naczelný Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) azon ítélkezési gyakorlatát, amely szerint, ha egy közigazgatási aktust, amelynek végrehajtása nem került felfüggesztésre, ítélettel hatályon kívül helyeznek, az ítélet csak a meghozatalától kezdve oly módon vált ki joghatást, hogy a kezdetben nem felfüggesztett, de később hatályon kívül helyezett aktus alkalmazásának korábbi joghatásai változtatlanul fennmaradnak. A Sd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) kétségbe vonja, hogy ezen ítélkezési gyakorlat sszeegyeztethet volna a keretirányelv 4. cikke és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 47. cikke szerinti tényleges érvényesülés elvével.

5. Az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdés új szempontja a keretirányelv 4. cikkének (1) bekezdése szerinti jogorvoslati mechanizmusok lehetőségeire vonatkozik, különösen arra, hogy e rendelkezés alapján az ANR határozatait hatályon kívül helyez ítéleteknek milyen hatályal kell rendelkezniük, amely szempontokkal kapcsolatban, hanem nem tévedek, a Bíróság még nem foglalt állást.

I – Jogi háttér

A – Az uniós jog

1. A keretirányelv

6. A (12) preambulumbekkezdés szerint:

„A nemzeti szablyozo hatóság határozata által érintett valamennyi fél számára biztosítani kell a jogot arra, hogy az érintett felektől független szervezethez forduljon jogorvoslatért. Ez a szervezet lehet bíróság. Ezen túlmenően biztosítani kell, hogy minden olyan vállalkozás, amely gy véli, hogy ltestmnyteleptsi jog megadása iránti kérelmét nem az ebben az irányelvben meghatározott alapelvekkel összhangban kezeltk, jogosult legyen az ilyen határozatok ellen jogorvoslattal lni. Ez a jogorvoslati eljárás nem sérti a nemzeti igazságszolgáltatási rendszereken belüli hatáskörmegosztást és a jogi, illetve természetes személyek nemzeti jog szerinti jogait.”

7. A 4. cikk (1) bekezdése elirja, hogy:

„A tagállamok gondoskodnak arról, hogy nemzeti szinten olyan hatékony mechanizmusok létezzenek, amelyek keretében a nemzeti szablyozo hatóság határozata által érintett minden felhasznlo, illetve elektronikus hrkzlo hálózatokat szolgltato vagy elektronikus hrkzlsi szolgáltatásokat nyjto vállalkozás a határozat ellen a felektől független jogorvoslati szervnél jogorvoslattal lhet. E szervnek, amely lehet bíróság, rendelkeznie kell a feladatai elvégzését lehetővé tevo megfelelő szakértelemmel. A tagállamok gondoskodnak az ügyek érdemi elbírálásáról, és arról, hogy hatékony jogorvoslati mechanizmus álljon rendelkezésre. Az ilyen jogorvoslat elbírálásáig a nemzeti szablyozo hatóság határozata hatályban marad, kivéve ha a nemzeti jogszabályokkal összhangban ideiglenes intézkedéseket hoznak.”⁵

5 — Az elektronikus hrkzlo hálózatok és elektronikus hrkzlsi szolgáltatások közös keretszabályozásáról szlo 2002/21/EK irányelv, az elektronikus hrkzlo hálózatokhoz és kapcsoldo eszközökhöz vlo hozzáférésről, valamint azok összekapcsolásáról szlo 2002/19/EK irányelv és az elektronikus hrkzlo hálózatok és az elektronikus hrkzlsi szolgáltatások engedélyezéséről szlo 2002/20 EK irányelv módosításáról szlo, 2009. november 25-i 2009/140/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 337., 37. o.) ltal módosítót szveg szerint.

2. A 2009/140 irányelv

8. A (14) és (15) preambulumbekzdés szerint:

„(14) A piaci szereplők jogbiztonságának szavatolása céljából a jogorvoslati szerveknek hatékonyan kell teljesíteniük feladataikat, különösen el kell kerülni a jogorvoslati eljárás indokolatlan hosszúra nyúlását. A nemzeti szabályozó hatóság határozatának hatályát felfüggesztő ideiglenes intézkedések csak sürgős esetekben, az intézkedést kérő félnek okozott súlyos, helyrehozhatatlan kár megelőzése érdekében hozhatók, valamint ha az érdekek egyensúlyban tartása ezt megkívánja.

(15) A jogorvoslati szervek igen különböző módon élnek a [ANR] határozatait felfüggesztő ideiglenes intézkedések alkalmazásának lehetőségével. A következetesség növelése érdekében közös, a közösségi ítélkezési gyakorlattal összhangban lévő normákat kell követni. [...]”

3. A Charta

9. A 47. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a bíróság elotti hatékony jogorvoslathoz.”

B – *A lengyel jog*

1. A távközlésről szóló törvény⁶

10. A 40. cikk szerint a 25. cikk (4) bekezdésében előirt feltételek fennállta esetén az Elektronikus Kommunikációs Hivatal elnöke (a továbbiakban: az UKE elnöke) határozatával valamely jelentős piaci jelenléttel bíró gazdasági szereplőt arra kötelezhet, hogy a távközlési hozzáféréssel összefüggő díjakat a felmerült költségektől függően állapítsa meg.

11. A hivatkozott törvény 206. cikkének (2aa) bekezdése kimondja, hogy az UKE elnöke által hozott határozatok azonnal végrehajthatók.

2. Közigazgatási eljárásokról szóló törvénykönyv

12. E törvénykönyvnek „Az eljárás újbóli megindítása” című fejezetében a 145. cikk (1) bekezdése a következőket mondja ki:

„A jogerős határozat meghozatalát követően a következő feltételek teljesülése esetén indítható meg újból az eljárás:

[...]

8) A határozatot egy másik, módosított vagy hatályon kívül helyezett határozatra vagy bírósági ítéletre alapították.”

6 — Az alapjárás tényállásának idején hatályos változat.

13. A 156. cikk (1) bekezdése szerint:

„A hatóság hatályon kívül helyezi a határozatot, ha:

[...]

2) azt jogalap nélkül hozták, vagy nyilvánvaló jogsértésre alapították.

[...]”

3. A polgári perrendtartásról szóló törvény

14. A 479⁶³. cikk kimondja, hogy a bíróság a jogorvoslati kérelmet benyújtó fél kérelmére az eljárás befejezéséig felfüggesztheti a határozat végrehajtását, ha jelentős kockázat vagy helyrehozhatatlan kár veszélye áll fenn.

15. A 479⁶⁴. cikk szerint a bíróság az ügy áttekintését követően a jogorvoslati kérelmet elutasítja, vagy annak helyt ad. Ez utóbbi esetben a megtámadott határozatot teljesen vagy részben hatályon kívül helyezi vagy megváltoztatja és az ügy érdemében dönt.

II – Az alapügy tényállása és az elozetes döntéshozatalra eloterjesztett kérdés

16. Az UAE, miután összehasonlította a Polkomtel SP.z.o.o.⁷ (a továbbiakban: Polkomtel) által a mobil hírközlő hálózatában⁸ a hívásvégzdttetésekért felszámított díjakat és megvizsgálta azok szabályszerűségét, megállapította, hogy a Polkomtel által alkalmazott MTR-díjak különböznek azoktól, amelyeket a többi tagállamban alkalmaznak, és hogy a Polkomtel e díjakat hibás számítási mód alapján határozta meg.

17. Az UAE elnöke 2008. szeptember 30-án hozta meg az első határozatot (a továbbiakban: 2008. évi MTR-határozat), amelyben a Polkomtel számára, meghatározott ütemezés szerint, a más távközlési szolgáltatóknak nyújtott hívásvégzdttetési szolgáltatásokért bizonyos esetekben legmagasabb díjtételt írt elő.

18. A Polkomtel a 2008. évi MTR-határozatot a varsó Rejonowy Sd (kerületi bíróság) előtt megtámadta, amely bíróság azt a 2011. március 23-i ítéletével hatályon kívül helyezte. 2012. január 30-án a Sd Apelacyjny w Warszawie (varsói fellebbviteli bíróság) a fellebbezési eljárásban ezt az ítéletet helybenhagyta, és az jogerőre emelkedett.⁹

19. Miközben a 2008. évi MTR-határozattal szembeni kereset elbírálása folyamatban volt, a Polkomtel 2008. december 4-én megküldte a Petrotel SP. z.o.o.¹⁰ (gazdasági szereplő, amely a Polkomtel hívásvégzdttetési hálózati szolgáltatásait veszi igénybe díj fizetése ellenében) részére az MTR-díjak módosítására irányuló javaslatát az 1999. október 21-i szerződés vonatkozásában, amely a Petrotel jogait szabályozta a Polkomtel hálózatához való hozzáférése tekintetében.

20. A Petrotel, mivel a Polkomtellel nem állapodtak meg a 2008. évi MTR-határozat szerinti díjak bevezetéséről, 2009. február 6-án kérte az UAE eljárását a hálózati hozzáférésre vonatkozó szerződés módosítása céljából.

7 — A Polkomtel Lengyelországban jelentős piaci erővel bírt a mobiltelefon-hálózatokra vonatkozó hívásvégzdttetési szolgáltatások nyújtása tekintetében.

8 — *Mobile termination rates* (a továbbiakban: MTR-díjak).

9 — A 2008. évi MTR-határozat hatályon kívül helyezése azon a tényen alapul, hogy a törvényben előirt konzultációs eljárásra nem kerül sor.

10 — A továbbiakban: Petrotel.

21. Az UKE elnöke a Petrotel és a Polkomtel közötti vitában a 2009. március 17-én hozott határozattal hozott döntést (a továbbiakban: végrehajtási határozat), amellyel módosította a két gazdasági szereplő közötti szerződést. A végrehajtási határozat megfelelt a 2008. évi MTR-határozatban szereplő díjszabási rendszernek.
22. A Polkomtel a végrehajtási határozattal szemben keresetet terjesztett a Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (varsói regionális bíróság – verseny- és fogyasztóvédelmi bíróság) elé, amely a határozatot a 2012. október 26-i ítéletével hatályon kívül helyezte. Az ítélet indokolásában – összefoglalva – többek között az szerepelt, hogy a 2008. évi MTR-határozatot már a korábbi eljárásban hatályon kívül helyezték. Mivel a végrehajtási határozat pusztán végrehajtotta a 2008. évi MTR-határozatot, ez utóbbi a hatályon kívül helyezését követően nem képezte a végrehajtási határozattal a Polkomtel számára előírt kötelezettségek jogalapját.
23. A 2012. október 26-i ítélet ellen mind a Petrotel, mind az UKE fellebbezést nyújtott be a Sąd Apelacyjny w Warszawie-hoz (varsói fellebbviteli bíróság), amelyeket a 2013. szeptember 19-i ítéletben – lényegében az elsőfokú bíróság álláspontját elfogadva – elutasítottak.
24. A Sąd Apelacyjny w Warszawie (varsói fellebbviteli bíróság) álláspontja szerint a 2008. évi MTR-határozat hatályon kívül helyezésének nem csak *ex nunc* joghatásai voltak, mivel ebben az esetben illuzórikus lenne a hálózati szolgáltatónak a 2008. évi MTR-határozat és e határozattal szemben folytatott eljárásban hozott helyt adó ítélet joghatásainak megtámadásához való joga.
25. A Sąd Apelacyjny w Warszawie (varsói fellebbviteli bíróság) ítéletével szemben a Petrotel és az UKE felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Sąd Najwyższy-hoz (legfelsőbb bíróság), amely a döntéshozatal előtt szükségesnek tartja az előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztését.
26. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) úgy véli, hogy a két alsóbb fokú bíróság ítéleteiben elfogadott álláspont elviekben tiszteletben tartja a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot (a keretirányelv 4. cikke és a Charta 47. cikke). Kétségeit fejezi ki azonban a nemzeti ítélkezési gyakorlattal kapcsolatban, amelynek értelmében a jogszerűség és a szerzett jogok védelmének elve alapján valamely közigazgatási aktus hatályon kívül helyezése az aktus joghatás kiváltásra való képességét csak a hatályon kívül helyező határozat jogerőre emelkedésének időpontjától, tehát *ex nunc*¹¹ hatállyal szünteti meg.
27. Ezenkívül az ANR olyan határozatának hatályon kívül helyezése, amely egy másik közigazgatási aktus elfogadásának alapjául szolgált, nincs hatással ez utóbbi aktus fennállására: ez a hatályon kívül helyezés lehetővé teszi az eljárás újbóli megindítását, és a később meghozott határozat csak *ex nunc*¹² hatállyal fog rendelkezni.
28. A fent említett kritériumok bíróságok általi alkalmazása azt eredményezné, hogy a 2008. évi MTR-határozat hatályon kívül helyezésének (amely határozatban a végrehajtási határozat által később alkalmazott legmagasabb díjakat megállapították) nem lenne relevanciája a Polkomtel által a végrehajtási határozattal szemben indított kereset tekintetében.
29. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatára tekintettel a 2008. évi MTR-határozat hatályban marad, amíg azt nem helyezik hatályon kívül. A későbbi hatályon kívül helyezésnek tehát nem lehet hatása a Petrotel és a Polkomtel viszonyában alkalmazandó MTR-díjakra az ANR által meghatározott szerződésmódosítás időpontja és a bíróság által a 2008. évi MTR-határozat jogerős hatályon kívül helyezése közötti időszak alatt. Márpedig ez a hatékony bírói jogvédelemhez való jog korlátozásával járna.

11 — A Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) 2012. november 13-i ítélete.

12 — A közigazgatási eljárásokról szóló törvénykönyv 145. cikke (1) bekezdésének 8. pontja, és a Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási bíróság) 2011. május 27-i ítélete.

30. A kérdést elterjeszt brosg azzal érvel, hogy az ANR határozatait hatályon kívül helyez itéletek következményeire vonatkozó uniós jogi szabályozás hiányában a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésében kifejeződő tagállami eljárási autonómia elvét kell alkalmazni. Kétségei abból erednek, hogy az e rendelkezés utolsó mondata szerinti ideiglenes intézkedés hiányában az azonnali végrehajthatóság korlátozhatja a hatékony brosi jogvédelemhez való jogot, amely csak a hatályon kívül helyez itélet visszamenőleges hatályának biztosításával érvényesülhet.

31. Mindezekre tekintettel a Sd Najwyższy (legfelsőbb brosg) a következő kérdést terjeszti el elzetes döntéshozatalra:

„gy kell-e értelmezni [...] a 2002/21/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének első és harmadik mondatát, hogy amikor valamely hálózati szolgáltató megtmadja az [ANR]-nek az említett szolgáltató hálózatában a hvsvgzdtetsrt felszámított díjakra vonatkozó határozatát (MTR-határozat), majd az [ANR] azt kvet azon határozatát, amely oly módon módosítja az MTR-határozat címzettje és valamely másik vállalkozás között létrejött szerződést, hogy az e másik vállalkozás által az MTR-határozat címzettjének hálózatában létrejövő hvsvgzdtetsrt fizetendő díjakat hozzáigazítja az MTR-határozatban meghatározott díjakhoz (végrehajtási határozat), akkor az a nemzeti brosg, amely megállapítja, hogy az MTR-határozat hatályon kívül helyeztk a 2002/21/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének negyedik mondatára és a végrehajtási határozat által kedvezményezett vállalkozásának a bizalomvédelem vagy a jogbiztonság elvéből ered érdekeire tekintettel nem helyezheti hatályon kívül a végrehajtási határozatot, vagy gy kell-e értelmezni a 2002/21/EK irányelvnek az Alapjogi Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikke (1) bekezdésének első és harmadik mondatát, hogy a nemzeti brosg hatályon kívül helyezheti az [ANR] végrehajtási határozatát és ennek folytán a brosgi határozathozatalt megelőző időszak tekintetében megszntetheti az abban előirt kötelezettségeket, amennyiben feltételezi, hogy ez szükséges az [ANR] később hatályon kívül helyezett MTR-határozatban előirt kötelezettségek végrehajtására szolgáló határozatát megtmad vállalkozás hatékony jogvédelmének biztosításához?”

III – A felek észrevételeinek összefoglalása

32. A Polkomtl azt állítja, hogy az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdés hipotetikus jellege miatt elfogadhatatlan. A jogvita eldöntéséhez Az esetleg arra adott válasznak sem volna relevanciája a jogvita megoldása szempontjából, a kérdést elterjeszt brosg kétségei pedig inkább a 2008. vi MTR-határozat joghatásaira vonatkoznak, mintsem a végrehajtási határozatra, annak ellenére, hogy ez az alapeljárás egyetlen tárgya. Az alapeljárás brosga emellett nem ismertette az vitatott nemzeti jogi szabályozást, amivel gy megsértette a Brosg eljárási szabályzatának 94. cikkét.

33. A Polkomtl álláspontja szerint a Sd Najwyższy (legfelsőbb brosg) olyan kérdésekkel foglalkozik, amelyek túlmutatnak a per keretein, mivel arra az eljárásra utalnak, amelyet – a megsemmisítés indokára és a két érintett vállalkozás közötti lehetséges gnyekre tekintettel – a végrehajtási határozat hatályon kívül helyezését kveten az UKE-nak kellene lefolytatnia. Kifogásolja továbbá azt is, hogy a kérdést elterjeszt brosg nem vizsgálta meg az eljárásjogi szabályok értelmezéséből fakadó esetleges következményeket. Azt állítja, hogy nincs elfogadható indoka annak, hogy a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének első és harmadik mondatát gy rtelmezzk, hogy a nemzeti brosg a 2008. vi MTR-határozat hatályon kívül helyezs tényének megállapítását kveten nem helyezheti hatályon kívül a végrehajtási határozatot e rendelkezés utolsó mondatának szövege alapján, és az itélet joghatását a nemzeti jog anyagi jogi rendelkezései alapján kell értékelni.

34. Az UKE hangsúlyozza, hogy bár a 2008. vi MTR-határozatot hatályon kívül helyeztk, a Polkomtlt továbbra is terheli azon kötelezettség, miszerint a díjakat a felmerült költségek alapján kell megállapítani, hiszen arra a 2009. július 19-i másik jogerős határozatban kteleztk (a továbbiakban: SMP-határozat).

35. Fenntartja, hogy amikor a végrehajtási határozatot meghozták, a 2008. évi MTR-határozat hatályban volt. Az utóbbi határozat hatályon kívül helyezése közvetlenül nem érinti a végrehajtási határozat hatályon kívül helyezését, tekintettel arra, hogy a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata – az ideiglenes intézkedésről való döntés esetét kivéve – a megtámadott határozat hatályosságát mondja ki. A 2008. évi MTR-határozat és a végrehajtási határozat egyaránt megfelel e rendelkezésnek.

36. Az UKE álláspontja értelmében az általános jogtudományi álláspont és az állandó ítélkezési gyakorlat szerint indokolt az, hogy az ANR határozata *ex nunc* hatályú legyen. Ha egy késbbi döntés alapjául szolgáló közigazgatási határozatot hatályon kívül helyeznek, ez nem jelenti szükségszerűen és közvetlenül azt, hogy ez utóbbi semmis, hanem az lehetővé teszi a feleknek, hogy a lengyel közigazgatási eljárási törvénykönyv 145. cikke (1) bekezdésének 8. pontja értelmében az eljárás újbóli megindítását kérjék.

37. Azon jogszabályi előírást illeten (a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének harmadik mondata), amely szerint a jogorvoslati szerv „az ügy érdemében” dönt, az UKE azt állítja, hogy az ítéletnek *ex nunc* hatálya van. A felek érveire és a megvizsgált bizonyítékokra figyelemmel a jogorvoslati szerv dönthet az ügy érdemében, amely kihatással van a megtámadott közigazgatási határozat tartalmára és annak helyébe lép.

38. Az UKE úgy véli, hogy a bíróság nem korlátozódhat arra, hogy a 2008. évi MTR-határozat korábbi hatályon kívül helyezésére tekintettel hatályon kívül helyezi a végrehajtási határozatot, hanem az ügy érdemi kérdéseit is meg kell vizsgálnia, és a Polkomtel ténylegesen viselt költségei alapján kell a díjszabásról határozatot hoznia, mivel az SMP-határozat szerint ez a kötelezettség még a 2008. évi MTR-határozat hatályon kívül helyezése esetén is t terheli.

39. Az UKE ezért az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdésre adott válaszként azt javasolja, hogy a 2008. évi MTR-határozat nem minősül megfelelő jogalapnak a végrehajtási határozat hatályon kívül helyezéséhez, mivel a nemzeti jogorvoslati szervnek az ügy minden érdemi szempontját értékelnie kell.

40. A Petrotel előterjeszti, hogy a lengyel jog alapján az UKE határozatai azonnal végrehajthatóak, noha a polgári perrendtartás biztosítja az ideiglenes intézkedések alkalmazását, ha jelents kár vagy más visszafordíthatatlan következmény kockázata áll fenn. A felperes hatékony bírói jogvédelemhez való jogának biztosításához nem szükséges a megtámadott közigazgatási határozat visszamenőleges hatállyal történ hatályon kívül helyezése, amely ellentétes lenne a jogbiztonsággal, illetve hátrányos következményekkel járna az érintett harmadik felek számára.

41. A Petrotel az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdésre adott válaszként azt javasolja, hogy a keretirányelv 4. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ha valamely hálózatot szolgáltató vállalkozás megtámadja az MTR-határozatot, majd azt követen e határozat végrehajtási határozatát, azon tény nemzeti bíróság általi megállapítása, hogy az MTR-határozatot a végrehajtási határozat elfogadását követen hatályon kívül helyezték, nem szolgálhat alapul a végrehajtási határozat hatályon kívül helyezéséhez.

42. A lengyel kormány szerint az ANR határozatának azonnali végrehajthatóságára vonatkozó szabály (a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata) nem áll ellentétben azzal, hogy jogorvoslati szerv által hozott, az említett határozatot hatályon kívül helyez határozat visszamenőleges hatállyal rendelkezzen, ahogy azt az ugyanezen mondatban foglalt azon lehetőség is mutatja, amely szerint a szóban forgó szerv ideiglenes intézkedéseket fogadhat el.

43. A lengyel kormány álláspontja szerint a jogorvoslati szervek jogkörének körülhatárolása a tagállamok eljárási autonómiájának körébe tartozik, a tényleges érvényesülés és az egyenértékség elvének tiszteletben tartásával. Kiemeli, hogy a lengyel jogban vannak olyan normák, amelyek felhatalmazzák a jogorvoslati szervet arra, hogy érdemben határozzon a megtámadott határozat

részben vagy egészben trtn megváltoztatásáról, függetlenül attól, hogy a peres eljárás során akár elfogadtak-e ideiglenes intézkedéseket.¹³ A lengyel Naczelny Sąd Administracyjny (legfelsőbb közigazgatási brosg) tlkezsi gyakorlata azonban *ex nunc* hatályt rendel azokhoz a hatályon kívül helyezett határozatokhoz, amelyek e terület általános elvei alapján nyitva hagyják az érdekeltek számára a kártérités iránti kereset benyújtásának lehetsgt.

44. Hozzáteszi, hogy a tényleges érvényesülés elvét a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvéhez viszonytv kell mérlegelni. A jelen ügyben a végrehajtási határozat hatályon kívül helyezése nemcsak az UKE és a Polkomtel közötti kapcsolatot érinti, hanem Polkomtel harmadik flrel (Petrotel) kötött szerződését is, a határozat pedig az egyik fél számára előnyös lehet, a másik számára viszont hátrányos.

45. Ezen észrevételekre tekintettel a lengyel kormány azt javasolja, hogy a vitatott cikket úgy kell értelmezni, hogy azzal ne legyen ellentétes az, hogy a nemzeti brosg az alapeljárás szerinti helyzethez hasonló esetben visszaható hatályal hatályon kívül helyezheti az ANR határozatát. A hatékony brosgi jogorvoslathoz való jog biztosításának módja a nemzeti jogrend és a nemzeti ítélkezési gyakorlat területére tartozik.

46. A Bizottság szerint a keretirányelv 4. cikkének (1) bekezdése biztosítja valamely független szervezet eltti hatékony jogorvoslathoz való jogot és lefekteti az ANR határozatainak azonnali végrehajthatóságára vonatkozó elvet, kivéve ha azt felfüggesztő hatályú ideiglenes intézkedést fogadtak el. E rendelkezés szükségességét azon nemzeti jogrendszerek megléte okozza, amelyeknél a közigazgatási határozatok brosgi felülvizsgálata automatikusan maga után vonja a végrehajtásuk felfüggesztését a jogvita elbírálásig.

47. A Bizottság azt állítja, hogy a megtámadott aktus azonnali végrehajtása csak átmeneti joghatásokat vált ki, mg a jogvtt elbírálják és abban döntést hoznak, anlksl hogy korltoznk a brosg hatáskörét az gy érdemi eldöntése tekintetében. Ha a határozatot hatályon kívül helyezik, a hatályon kívül helyezés joghatásai az elfogadása időpontjáig (*ex nunc* hatály) terjednek. Ha a jogorvoslati szervek nem rendelkeznek a hatályon kívül helyezett határozat alkalmazása körében jogosulatlanul beszedett összegek visszakövetelésének lehetőségével, azt az európai uniós jogszabályt kell alkalmazni, amely felhatalmazást ad a végrehajtás felfüggesztésére.

48. Az ANR határozatát hatályon kívül helyez telet joghatásainak terjedelme a tagállami eljárási autonómia körébe tartozik, de mindig az egyenrtksg és tényleges érvényesülés elvének tiszteletben tartásával. A Bizottság a jogorvoslati mechanizmus működőképességének biztosítása érdekében elengedhetetlennek tartja a hatályon kívül helyez határozat *ex tunc* hatályának elismerését. Az olyan jogorvoslati eljárás, amely csak a jövőre nézve (*pro futuro*) teszi lehetővé az ANR határozatainak hatályon kívül helyezését, visszamenőleges hatályal azonban nem, illuzórikussá tenné a keretirányelv 4. cikkének (1) bekezdésben foglalt jog gyakorlását.

13 — A lengyel kormány a polgári perrendtartás 479⁶⁴. cikkére hivatkozik. Lásd a jelen indítvány 15. pontját.

IV – Elemzés

A – Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés elfogadhatóságáról

49. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) a keretirányelvnek a Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett 4. cikke (1) bekezdésének értelmezése iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz. A jogvita az ANR által egymást követően hozott két határozat azonnali végrehajtható jellegéből ered, amelyek ellen jogorvoslati kérelmet nyújtottak be, és amelyek tekintetében nem fogadtak el felfüggesztő hatályú ideiglenes intézkedést, de később hatályon kívül helyezték azokat.¹⁴

50. Az első határozatban (2008. évi MTR-határozat) az ANR arra kötelezte a Polkomtel, hogy ne lépjen túl bizonyos, a hálózatához való hozzáférésre vonatkozó legmagasabb díjakat, amelyet minden olyan hírközlési felhasználóra alkalmazni kell, amely azt használni szeretné. Mivel a Polkomtel ezen felhasználók közül eggyel nem tudott megegyezni (konkrétan a Petrotellel) a kapcsolatukat szabályozó szerződés annak érdekében való módosításáról, hogy a szerződés megfeleljen a 2008. évi MTR-határozatnak, a második határozatban (végrehajtási határozat) az UKE elnöke – a Petrotel kérelmére – kötelező jelleggel előírta a Petrotelnek a Polkomtel hálózatához való hozzáférésére vonatkozó szerződésre irányadó legmagasabb díjat.

51. Mivel a végrehajtási határozattal szembeni jogorvoslati eljárás folyamán a bíróság hatályon kívül helyezte a 2008. évi MTR-határozatot, a lengyel Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) számára kétséges, hogy az uniós jognak (konkrétan a keretirányelv 4. cikkének (1) bekezdése) jelentősége volna a jogvita eldöntésében. A kérdést előterjesztő bíróság különösen azt szeretné megtudni, hogy e rendelkezés értelmében a végrehajtási határozat meghozatalakor végrehajtható 2008. évi MTR-határozat későbbi hatályon kívül helyezése lehetővé (vagy kötelezővé) teszi-e a végrehajtási határozat elbírálására hatáskörrel rendelkező bíróság számára az utóbbi határozat hatályon kívül helyezését és a határozatból a hatálya fennállásának ideje alatt eredő kötelezettségek érvénytelenítését.

52. A Polkomtel álláspontja szerint az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés a fenti okokra tekintettel elfogadhatatlan.¹⁵ Nem érték egyet a kifogásaival, mivel a feltett kérdés nem feltételes jellegű, és a kérdést előterjesztő bíróság tömören, de megfelelően ismertette a szabályokat és a jogvita tényállását. A lengyel bíróság a felmerült probléma tisztázásához a lengyel szabályozásra, és ezen ország legfelsőbb közigazgatási bíróságának ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, konkrétan e bíróság két ítéletére, valamint többek között a közigazgatási eljárási törvénykönyv 145. cikke (1) bekezdésének 8. pontjára.¹⁶ Ezt kétségtelenül megtehetné ennél egyértelműbben is, de ismétlem, az előzetes döntéshozatalra utaló határozat tartalmazza a vita eldöntéséhez szükséges alapvető adatokat és a jelen előzetes döntéshozatali eljárás során a felek számára nem okozott nehézséget az adott álláspont melletti vagy azzal szembeni érvek előterjesztése.

53. A Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által felvetett probléma kettős természetű. Az első a tisztán belső, nemzeti ítélkezési gyakorlatból és szabályokból eredő megközelítés. A kérdést előterjesztő bíróság leírása szerint az ANR határozatait hatályon kívül helyező ítéletek meghozataluktól kezdve joghatást fejtenek ki. Ha valamely aktus hatályon kívül helyezése egy másik korábbi aktus hatályon kívül helyezésén alapul, amelynek az előbbi a végrehajtási aktusa, újból közigazgatási eljárást kell indítani, amely eljárás végén hozott befejező határozat csak a jövőre nézve hatályos. Ennek az a következménye, hogy a hatályon kívül helyezett határozat teljesítése során végzett cselekmények joghatásai változatlanok maradnak.

14 — A végrehajtási határozatot az első- és másodfokú ítéletben hatályon kívül helyezték, a Sąd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) előtt még mindig folyamatban van a második határozattal szembeni jogorvoslati kérelem.

15 — Lásd a jelen indítvány 41. és 42. pontját.

16 — Lásd a fenti 12. pontot, valamint a 10. és 11. lábjegyzetet.

54. A Sąd Najwyzszy (legfelsőbb bíróság) kétségbe vonja, hogy a nemzeti szabályok fentiekben kifejtett értelemben történ alkalmazása összeegyeztethet volna az uniós joggal, és itt kap szerepet az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdés második megkznelítése. Ez a bíróság azért keri a Bíróságtól a keretirányelv 4. cikkének (s a Charta 47. cikkének) elzetes döntéshozatali eljárásban történ értelmezését, mert álláspontja szerint annak jelentősége van a meghozandó ítélet szempontjából.

55. Ebben az értelmezésben az elzetes döntéshozatalra elterjesztett kérdés elfogadható. Kétségtelen, hogy ennek megválaszolásához tisztázni kell az kérdést elterjeszt bíróság érveit,¹⁷ oly módon, hogy az általa kiemelték közül néhányat mellőzni kell, mivel kevésbé relevánsak. Ez a helyzet például a 2008. évi MTR-határozat korábbi hatályon kívül helyezésének a végrehajtási határozat hatályosságára gyakorolt hatása esetén: a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésére alapján azt kell meghatározni, hogy – azon okoktól függetlenül, amelyek az adott időben az elfogadását eredményezték – milyen hatása lehet a végrehajtási határozat hatályon kívül helyezésére. A Bíróság természetesen a lengyel jog értelmezésébe sem avatkozhat be, amely a nemzeti bíróságok kizárólagos hatáskörébe tartozik.

B – A keretirányelv 4. cikke (1) bekezdése szerinti jogorvoslati mechanizmusok

56. Először is a vitát kell körülhatárolnom, és ennek során a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének utolsó mondatára fogok összpontosítani.

57. A Bíróságnak volt alkalma értelmezni¹⁸ ezt a cikket, és akkor megerősítette, hogy az „a hatékony bírói jogvédelem elvének kifejeződése, amelynek értelmében a tagállamok bíróságainak feladata a jogalanyok számára az uniós jog közvetlen hatályából ered jogvédelem biztosítása.”¹⁹ Azt is kimondta, hogy „a keretirányelv 4. cikkében meghatározott esetben tehát a tagállamok kötelesek igazságszolgálat szerv eltti jogorvoslatról gondoskodni a felhasználóknak és a vállalkozásoknak az uniós jogrendből ered jogai védelmének biztosítása érdekében”. Az elektronikus hírközlésre vonatkozó más ügyekben is állást foglalt a hatékony bírói jogvédelemhez való jog elvével kapcsolatban, anélkül hogy foglalkozott volna a jogorvoslati szervek határozatainak hatályával és joghatásaival.²⁰

58. A keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének utolsó mondata pusztán említést tesz a hatékony bírói jogvédelemhez szorosan hozzátartozó további aspektusról, nevezetesen az ideiglenes jelleggel biztosított jogvédelemről. A közösségi jogalkotó abból az előfeltevésből indul ki, hogy az ANR határozatait a jogorvoslatot elbíráló bíróságok (vagy „az érintett felek [más] független szervezetei”) a jogerős ítélet meghozataláig felfüggeszthetik.²¹ Hozzáteszi továbbá, hogy ha nem függesztik fel, akkor az ANR

17 — Az elzetes döntéshozatalra utaló végzés tanulmányozása feltárja, hogy Sąd Najwyzszy (legfelsőbb bíróság) kétsége nagyobb mértékű, mint azt elsre gondolnánk. Valójában azt szeretné tudni, hogy meddig terjed a bírósági felülvizsgálat az ANR határozatai tekintetében. Azt, hogy ez a vita tárgyát képező probléma, az is bizonyítja, hogy az egyik fél az érvelésében azt szorgalmazta, hogy a nemzeti bíróság az érdemi kérdést megoldó ítéletet hozzon (azaz a Polkomtel költségeivel kapcsolatban, a kiszabott legmagasabb díjak korrekcióját kérte), azaz azt, hogy utasítsák el véglegesen a felülvizsgálati kérelmet, vagy határozzák meg a végrehajtási határozat konkrét tartalmát, amely mindenkit kötelez.

18 — Az állásfoglalása olykor nagyon érintőleges volt. Így a 2010. október 6-i Base és társai ítélet (C-389/08, EU:C:2010:584) 29. pontja, valamint a 2015. szeptember 17-i KPN-ítélet (C-85/14, EU:C:2015:610) 54. pontja azokra a feltételekre hivatkozik, amelyeket az ANR-nek teljesítenie kell, és arra is utal, hogy a határozataikra hogyan vonatkozik a hatékony jogorvoslat. A 2006. július 13-i Mobistar-ítélet (C-438/04, EU:C:2006:463) a jogorvoslati szerv bizalmas dokumentumokhoz való hozzáférésére összpontosított annak érdekében, hogy érdemi ítéletet lehessen hozni, és hogy a döntéshozatalhoz kell bizonyíték álljon rendelkezésre.

19 — A 2015. január 22-i T-Mobile Austria ítélet (C-282/13, EU:C:2015:24), 33. pont.

20 — 2008. február 21-i Tele2 Telecommunication ítélet (C-426/05, EU:C:2008:103), 30. s 31. pont; 2015. január 22-i T-Mobile Austria ítélet (C-282/13, EU:C:2015:24), 33. s 34. pont. Az érintett személy fogalmára hivatkoznak a keretirányelv 4. cikkének joghatása szempontjából.

21 — Ehhez a kérdéshez lásd: a fenti 9. pont, illetve a 2009/140/EK irányelv (14) s (15) preambulumbekkezdése.

határozata továbbra is hatályos.²² Márpedig e mondatból nem lehet arra következtetni, ahogy azt az elozetes donteshozatali ugy nehany resztvevoje tette, hogy az ANR határozata hatályának fenntartása (ideiglenesen, a jogvita elbírálásáig) akadályát képezné annak, hogy a végso ítélet, ha hatályon kívül helyezo ítéletrol van szó, érvénytelene tenne a *sub iudice* határozat (addig ideiglenes) joghatásait és megállapítja, hogy azok jogellenesek is.

59. Az a tény, hogy az eljárás folyamán nem hoztak ideiglenes intézkedéseket – amelyek az ANR határozatának hatálybalépését akadályoznak –, a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdése szempontjából nem jelentheti annak lehetetlenségét, hogy az eljárást befejezo ítélet ne csak hatályon kívül helyezze a megtámadott ítéletet, hanem a hatályon kívül helyezést az ítélet múltbeli és jovobeni joghatásaira is kiterjessze. Ez egyébként a jogorvoslati rendszer logikaja, amely magában foglalja a közigazgatási aktusok hatályon kívül helyezése iranto olyan kérelmeket is, amelyekre a *quod nullum est, nullum effectum producit* (érvénytelen szerzodes nem vált ki joghatást) általános szabály irányado. Ha a bíróságnak hatáskörrel rendelkezik a közigazgatási aktus ideiglenes jelleggel történo felfüggesztésére, a vitatott aktus joghatásai hatályának megvonása révén még inkább hatáskörrel rendelkezik a hatályon kívül helyezo ítélet végrehajtásának biztosítására.

60. A keretirányelv 4. cikke (1) bekezdése, más szempontból, azt követeli meg, hogy a tagállamok az ANR határozataival szemben a saját jogrendszerük keretében gondoskodjanak egy „hatékony jogorvoslati rendszerrol”, amely kifejezést a rendelkezés elso és harmadik mondata megismétli. Ez utobbo hozzateszi, hogy „a tagállamok gondoskodnak az ugyek érdemi elbírálásáról”.

61. A tagállamoknak ezért a saját jogrendjük keretében meg kell hozniuk a szükséges jogszabályi rendelkezéseket annak érdekében, hogy az elektronikus hírközlési ágazatban az ANR megállapodásaival szembeni jogorvoslatok elbírálása „hatékony” legyen. A keretirányelv azonban nem terjeszkedik túl a fentiekben ismertetett megfogalmazáson, és bizonyos mozgásteret hagy a tagállamok eljáráso és ítélezéso autonómiajának azaltal, hogy e célt az egyes tagállamok az általuk megfelelonek tartott (a jelen esetben eljáráso) eszközökkel érhetik el.

62. A keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésében eloirt hatékonyság követelménye feltetlenul azt követeli meg, hogy a jogorvoslati eljárást befejezo ítélet *ex tunc* hatállyal helyezze hatályon kívül az ANR határozatat? Valójában ez az eloterjesztés kulcskérdése, ha azt az uniós jog nézopontjából vizsgáljuk.

63. Noha már elorebocsatottam, hogy a hatályon kívül helyezo ítélet esetleges *ex tunc* hatályat nem érinti az ANR határozatának „fenntartására” vonatkozó hivatkozás, az azt felfüggeszto ideiglenes intézkedés (a 4. cikk (1) bekezdésének utolsó mondata) hiányában most a vita középpontjában már nem a hatásköri kérdés, hanem azon állítólagos kötelezettség áll, amely az ideiglenesen fenntartott hatály – kezdettol fogva – történo megvonására irányul.

64. Amint azt korábban kifejtettem, az ANR határozataival szembeni jogorvoslati rendszer logikaja elviekben valamely bíróság általi hatályon kívül helyezést jelenti, a hatályon kívül helyezésnek pedig ki kell terjednie a kivaltott joghatásokra is, mivel azok továbbra sem rendelkeznek az azokat megalapozo jogsallapjukkal. Ez azonban általános megközelítés, amely megenged bizonyos kivételeket.

22 — Az általam vizsgalt nyelvi változatok megegyeznek a tekintetben, hogy az ANR határozata inkább annak hatályossága (*eficacia*), mint érvényessége (*validez*) szempontjából marad fenn. Így fejezi ki a portugál nyelvi változat („Na pendencia do recurso, a decisao da autoridade reguladora nacional mantem-se eficaz”) és hasonló kifejezéssel él a német („Bis zum Abschluss eines Beschwerdeverfahrens bleibt die Entscheidung der nationalen Regulierungsbehorde wirksam”), az angol („Pending the outcome of the appeal, the decision of the national regulatory authority shall stand”), a francia („Dans l’attente de l’issue de la procedure, la decision de l’autorite reglementaire nationale est maintenue”) vagy az olasz („In attesa dell’esito del ricorso, resta in vigore la decisione dell’autorita nazionale di regolamentazione”) (kiemelés tolem). A spanyol szovegben azonban az olvasható, hogy az ANR határozata „seguira siendo valida” (továbbra is érvényben marad), amely nincs összhangban a tobbo változattal, mivel indokolatlanul használ különbözo jogi kategóriákat, úgymint egy aktus érvényessége és hatálya.

65. Az egyik kivétel (amelynek rendkvuli jellege szukseg esetén megerositi a szabaly normajelleget) szerint a bírosag, amennyiben a jogrendje megengedi, donthet arról, hogy hatalyon kivul helyezett aktus bizonyos joghatasai veglegesen fennmaradnak.²³ Tobbek kozott a jogbiztonsaghoz, harmadik szemely jogaihoz vagy a kozerdekekhez kapcsolodo indokok arra kesztehetik az iteletet hozo bírosagot, hogy ha szuksegesnek iteli, akkor a hatalyon kivul helyezett aktus joghatasai fennmaradjanak, ami meg inkább igy van, ha a hatalyon kivul helyezés iteletben torteno megallapıtasanak azonnali hatalya az erdekeket tekintve kulonosen sulyos kovetkezmenyeket von maga utan.

66. A masik ertheto kivétel akkor kaphat szerepet, amikor a jogorvoslati eljarasban a megtamadott aktus jogszeruseget nem annak celja vagy tartalma miatt, hanem az erdemi kerdeseken kivul allo okok miatt nem tárgyaltak meg, akár az azt elfogado szerv hataskoreneek hianya, akár mas, tobbe-kevesbe jelentos alaki hibak merultek fel. A jogorvoslati kerelemnek ezen indokok miatt torteno helyt adas, majd az aktus ezt koveto hatalyon kivul helyezese kiegészulhetne (ismetelten, ha az adott allam jogrendszere megengedi) a joghatasok fennmaradasanak megallapıtasaval, amig a hatalyon kivul helyezett aktust nem helyettesıtik egy ezen hibaktol mentes masik aktussal a joghezag elkerulese erdekeben, amely joghezag kozerdeket zavaro kovetkezmenyekkel járhat.²⁴ A hatalyon kivul helyezo itelet ezert ezekben az esetekben inkább a jovore vonatkozik, mintsem hogy visszamenoleges hatallyal rendelkezne.

67. A nemzeti jogrendszerek szinten eloirhatak, hogy a bírosagok – ismetelten hangsulyozom: a jogbiztonsag elvevel összefuggo rendkivuli jellegu es nyomos indok alapján – korlatozzak valamely itelet idobeli hatalyat.²⁵ Bar logikusan az ilyen bíroi hatarozatok szokatlan jelleget igy kell megorizni, hogy az iteletek jogerejet ne tegye trivialissa,²⁶ azok letezese nem hagyhato figyelmen kivul, es a hatekony bíroi jogvedelemhez valo jog csorbıtasa nelkul igazolhato.

68. Vegezetul bizonyos esetekben az is elfogadhato, hogy a nemzeti jog valamely kozigazgatasi aktus (vagy kozbeszerzesi szerzodes) hatalyon kivul helyezesere iranyulo kerelemre adando valaszakent eloirja, hogy a hatalyon kivul helyezo iteletet fosszak meg annak „termeszetes” hatalyatol es annak helyebe kartertıtesi koteleszettség vagy mas alternativ intezkedes lepjen. Ez a lehetoseg nem ismeretlen az unios jogban,²⁷ es nem látok olyan okot, amely miatt az ne terjedhetne ki hasonló helyzetben a nemzeti jogokra.

23 — Ezt a hataskort, amely a kozvetlen keresetek keretein belul a Birosagot illeti, beepıtették az Unio elsodleges jogaba: az EUMSZ 264. cikk kimondja, hogy ha „a kereset megalapozott, az Europai Unio Birosaga a megtamadott jogi aktust semmisnek nyilvanıtja. *Az Europai Unio Birosaga azonban, ha azt szuksegesnek iteli, megjeloli a semmisnek nyilvanıtott aktusoknak azokat a joghatasait, amelyek tovabbra is fennmaradnak*” (kiemelés tolem).

24 — Kulonosen akkor, amikor normativ jellegu aktusokrol van szüo.

25 — Ez az unios jogban is igy van. Az Europai Unio Birosaga az 1976. aprilis 8-i Defrenne-iteletetol (43/75, EU:C:1976:56) kezdve tobb alkalommal allast foglalt az iteletei joghatasainak ideiglenes korlatozasarol, es megprobalta összeegyeztetni a jogbiztonsagbol fakado kovetelmenyeket a fokeppen a nemzeti szabalyok kozosegi joggal valo összeegyeztethetlensegbol szarmazo kovetelmenyekkel. Lasd: Ruiz-Jarabo Colomer fotanacsnok Edis-ugyre (C-231/96, ECLI:EU:C:1998:134) vonatkozo indıtvanya, 15. es azt koveto pontok.

26 — Az Europai Unio Birosaganak 1992. julius 16-i Legros es tarsai iteleteneek (C-163/90, EU:C:1992:326) 30. pontja ezt igy fejezi ki: „Ki kell emelni, hogy a Birosag a kozosegi jogrendhez szervesen kapcsolodo jogbiztonsag altalanos elvenek alkalmazasaval csak kivetelesen kenyszerulhet azon lehetoseg korlatozasara, amely szerint az erdekeltek a johiszemuen kottott jogviszonyok vitasa celjabol ertelmezett rendelkezesekre hivatkozhatnak. [...] Annak meghatarozasahoz, hogy az itelet idobeli hatalyat korlatozni kell-e vagy nem, figyelembe kell venni, hogy noha barmely bírosagi hatarozat gyakorlati kovetkezmenyeit gondosan kell merlegelni, ez nem vezethet oda, hogy a jog objektivitasat befolyasolja, es a jovobeni alkalmazasra kotelesz azon hatasok miatt, amelyekkel valamely bírosagi hatarozat a multat tekintve rendelkezhet (1988. februar 2-i Blaizot-itelet [24/86, EU:C:1988:43], 28. es 30. pont)”.
27 — Peldaul a 89/665/EGK es a 92/13/EGK tanácsi iranyelvnek a kozbeszerzesi szerzodesek odaıtelesere vonatkozo jogorvoslati eljarasok hatekony-saganak javıtasa tekintetében torteno modosıtasarol szolo, 2007. december 11-i 2007/66/EK europai parlamenti es tanácsi iranyelv (HL 2007. L 335., 31. o.). Ebben elismerest nyer, hogy (figyelemmel a (22) preambulumbekezdesre, 2a. cikkere es 2e. cikkere) azon szerzodesek esetében, amelyek ervenytelenseget alapvetoen meg kell allapıtani a jogellenessegükre tekintettel, a fuggetlen jogorvoslati szerv valaszthat, mert nyomos kozerdekre hivatkozassal „el kell ismerni nehany vagy valamennyi idobeli joghatasukat”, vagyis a szerzodes joghatasainak az adott szankciokra es a kartertıtesre vonatkozo eloiras serelme nelkul fenn kell maradniuk.

69. A kifejtett llaspontom megerősíti, hogy a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének megfelelıen az ANR határozataival szembeni „jogorvoslati mechanizmusok” alkalmazhatósága általános szabályként megköveteli azt, hogy az azokat hatályon kívül helyezı ítélet az az azokból eredı ideiglenes joghatásokat is megfossza hatályuktól. Ez a szabály azonban tartalmazhat olyan kivételeket, amelyeket az imént kifejtettem, amelyek saját jogba történı átültetése a tagállamok feladata, mindig tiszteletben tartva a saját eljárási autonómiájukat körülhatároló egyenértékıség és tényleges érvényesülés elvét.

70. Ugyanezek alapján, a Charta 47. cikkére történı hivatkozás nem bír jelentıséggel (eltekintve attól, hogy *ratione temporis* aligha alkalmazható egy olyan jogi helyzetben, amely a 2008. évben és 2009. évben elfogadott határozatokból és elıterjesztett jogorvoslati kérelmekbıl ered). A hatékony bírói jogvédelemhez való jog, amelyet a Charta az 51. cikkében hivatkozott esetekre állapított meg, nem ad egyértelmı megoldást azon problémákra, amelyek a közigazgatási aktusokat hatályon kívül helyezı ítéletek hatályával kapcsolatban merülnek fel. Az általam hivatkozott általános szabályt e jogból bizonyosan le lehet vezetni, de ugyanezen szabály nem zárja ki annak lehetıségét, hogy e jog a fent említett kivételek esetében is érvényesül.

71. llaspontom szerint az UKE és a két érintett hírközlési szolgáltató között a legmagasabb díjak megállapítása (és ezek hálózati hozzáférésre vonatkozó szerzıdésben megjelenı hatása) miatt fennálló vita további része – amint az a jelen elızetes döntéshozatali eljárás folyamán a Bíróság elıtti észrevételeikbıl is kitúnik –, inkább a belsı jogra, mint az uniós jogra vonatkozó hermeneutikai vizsgálathoz tartozik. A fent említettek között (és a lengyel kormány között) vannak véleménykülönbségek a polgári és közigazgatási területen a nemzeti jogszabályok²⁸ és a legfelsıbb bíróságai ítélezési gyakorlatának értelmezése kapcsán. E jogvitában a Bíróságnak nem feladata közvetíteni, mivel ez nem tartozik a csak az uniós jogra irányuló értelmezési feladataihoz.

72. A kifejtett llaspontommal összhangban az elızetes döntéshozatalra elıterjesztett kérdésre általam javasolt megoldás a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdése értelmének tisztázására korlátozódik oly módon, hogy az egyúttal hasznos legyen az kérdést elıterjesztı bíróság számára, de ne avatkozzon be a nemzeti jog értelmezésére irányuló hatásköreibe.

73. Ebbıl a szempontból célszerınek tünik a választ oly módon kifejtteni, hogy külön kell választani a rendelkezés elsı mondatát (amely megköveteli, hogy a tagállamok az elektronikus hírközlés területén az ANR határozatainak megtámadása céljából „hatékony mechanizmussal” rendelkezzenek) az utolsó mondatától (amely szerint jogorvoslat esetén a megtámadott határozat hatálya fennmarad, kivéve ha azt a jogorvoslati szerv felfüggeszti).

74. A keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének elsı mondatát illetıen, annak tartalma, valamint az annak alapjául szolgáló hatékony bírói jogvédelemhez való jog azt jelenti, hogy a jogorvoslati szervek hatályon kívül helyezhetik az ANR eléjük terjesztett határozatait és kiterjeszthetik az ítéletük érvénytelenítı hatását az e határozatok által már elıidézett joghatásokra.

75. Ami ugyanezen cikk utolsó mondatát illeti, az ANR határozatai hatályának ideiglenes fenntartása a jogorvoslati szerv által történı felfüggesztésig, összeegyeztethetı azzal, hogy az említett határozatok késıbbi hatályon kívül helyezése *ex tunc* hatállyal a kiváltott joghatásokat is magában foglalja.

28 — Egy közigazgatási aktust hatályon kívül helyezı ítélet tekintetében az eltérések különösen a polgári eljárásjogi szabályokra (479⁶³. cikk, 479⁶⁴. cikk és a 365. cikk (1) bekezdése), valamint a közigazgatási eljárási törvénykönyv rendelkezéseire (a 145. cikk (1) bekezdése) összpontosulnak, ha egy másik aktust kell hozni, amely azt felváltja, és ehhez egy új eljárást kell indítani. Az érintettek között nincs egyetértés abban, hogy a 2008. évi MTR-határozat hatálytalansága milyen hatással lehet a végrehajtási határozatra, továbbá abban sem, hogy melyek az elsı határozat hatályon kívül helyezését meghatározó indokok (amely a 2008. évi MTR-határozat hatályon kívül helyezését követıen egyaránt ered a konzultációs eljárás hiányának alakai hibájából, a lengyel hírközlési törvény szerinti kivételes mechanizmus jogellenes használatából, és ezenkívül a jogalap hiányából). Az UKE végül bevezetett egy további tényezıt, amely az elızetes döntéshozatalra utaló határozatban nem szerepel releváns tényezıként: a végrehajtási határozatot követı új SMP-határozatot.

76. A rendelkezés e két mondata azonban nem zárja ki azt – ha a nemzeti jog lehetővé teszi –, hogy az ANR határozatainak hatályon kívül helyezése kivételesen csak *ex nunc* hatállyal rendelkezhessen, amennyiben azt a jogorvoslati szerv a jogbiztonság megőrzésére, a bizalomvédelemre, vagy harmadik személyek jogainak biztosítására irányuló nyomos okok miatt, vagy közérdekből célszerűnek tekinti.

77. Észrevételt kell tennem a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének harmadik mondatával kapcsolatban, jóllehet annak nem feltétlenül kell szerepelnie az ítélet rendelkező részében. A szabály megköveteli azt, hogy a jogorvoslati szerv „az ügy érdemét” kellően vegye figyelembe. Ha ugyanis elegendő bizonyíték áll rendelkezésre, akkor az ügy érdemében kell döntenie, akár elutasítja az egyes kérelmeket, akár helyt ad azoknak. Márpedig a jogorvoslati szerv feladata értékelni, hogy az eljárás befejezésekor rendelkezésére állnak-e az ügyben való döntés meghozatalához szükséges értékelési és bizonyítási elemek. Az ehhez hasonló eseteknél az ítélete egyéb tényezők mellett támaszkodhat a vitatott határozat jogalapjának hiányára.²⁹

78. Konkrtábban, ha a kérdést elterjeszt bíróság egyetért az első és másodfokú bíróságok megállapításaival – amely szerint a 2008. évi MTR-határozat tárgyi szempontból a végrehajtási határozat tartalmának szükséges feltétele volt, ezért az előbbi hatályon kívül helyezését követen ugyanez történne a másodikkal is –, akkor az ilyen intézkedés nem ellentétes a keretirányelv 4. cikk (1) bekezdésének harmadik mondatával.

79. Az említett rendelkezésből fakadóan annak sem lenne akadály, hogy ha az ANR által a megfelelő eljárás újraindítását követen a belső jog a hatályon kívül helyezett határozat helyébe lépő határozat meghozatalát eredményezné, a már jogszerű, új legmagasabb díj az lejárt időszakra vonatkozó elszámolások pontos meghatározására szolgálna, adott esetben a megfelelő kifizetésekkel és visszatérítésekkel együtt. Ez jogszerű választás lehet, amely ugyanakkor összhangban van a keretirányelv 4. cikke (1) bekezdésének harmadik mondatával, amellyel elkerülhető a vagyoni felelősség megállapítása iránti kereset (kártérítés) megkülönböztetése a hatályon kívül helyezés lehetséges gazdasági hatásai tekintetében.

V – Végkövetkeztetések

80. A fenti indokokra tekintettel azt javasolom a Bíróságnak, hogy az alábbiak szerint válaszoljon a Sd Najwyższy (legfelsőbb bíróság) által elterjesztett elzetes döntéshozatali kérdésre:

„1) Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközli szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek (keretirányelv) a hatékony bírói jogvédelemhez való joggal összefüggésben értelmezett 4. cikke (1) bekezdése magában foglalja, hogy:

- a jogorvoslati szervek hatályon kívül helyezhetik a nemzeti szabályozó hatóságok azon határozatait, amelyeket bírósági útra tereltek és a hatályon kívül helyező ítélet hatálytalanító erejét kiterjeszthetik a határozatok által már kifejtett joghatásokra;
- a nemzeti szabályozó hatóságok határozatai hatályának ideiglenes fenntartása a jogorvoslati szerv által történ felfüggesztéséig összeegyeztethet azzal, hogy az említett határozatok késbbi hatályon kívül helyezése a kiváltott joghatásait tekintve *ex tunc* hatályú.

29 – Az „ügy érdemére” való hivatkozás semmilyen módon nem akadályozza azt, hogy a jogorvoslati szerv vizsgálata megálljon az aktus hatályon kívül helyezését eredményező hibáknál anélkül, hogy szükséges lenne annál tovább menni. Ha például ezen aktus kidolgozása során nem tartották be a lényeges eljárasi szabályokat ez a hiba is elegendő lehet a hatályon kívül helyezéshez.

- 2) Ha a nemzeti jog megengedi, a nemzeti szabályozó hatóságok határozatainak hatályon kívül helyezése kivételesen csak *ex nunc* hatályal rendelkezhet, amennyiben azt a jogorvoslati szerv a jogbiztonság megrztsre, a bizalomvédelemre, vagy harmadik személyek jogainak biztosítására irányuló nyoms indokok miatt vagy közérdekből clszernek tekinti.”